

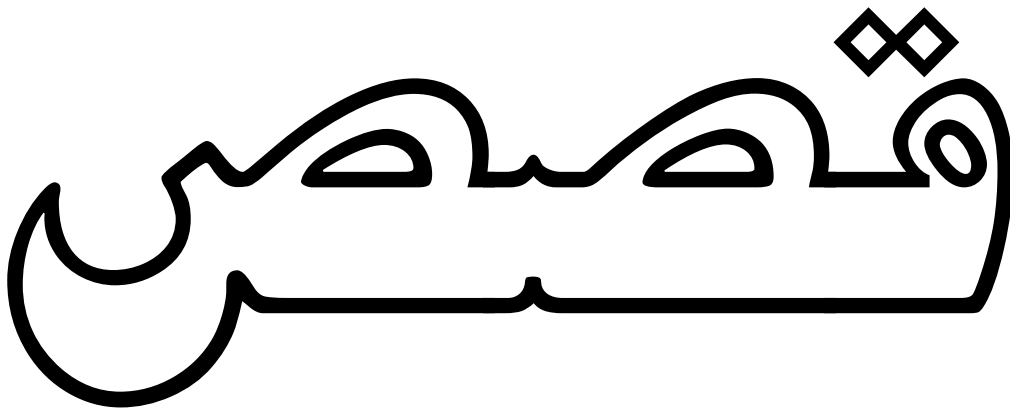

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۳۶۰

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود. قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۳۶۰، «قصص» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «قصص» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «قصص» می‌باشد.^۱ امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

شماره	۱۳۶۰
ریشه	قصص
تعداد تکرار	۳۰
تعداد مشتقات	۲۱
تعداد ریشه مرتبط	۱۳۹

فهرست مشتقات

۱۸. نَقُصُّ (۱)	۱۴. قُصِيهِ (۱)	۹. قَصَصًا (۱)	۵. الْقِصَاصِ (۱)	۱. الْقُصَصَ (۲)
۱۹. نَقُصُّهُمْ (۱)	۱۵. قِصَاصٌ (۲)	۱۰. قَصَصِيهِمْ (۱)	۶. تَقُصُّ (۱)	۲. الْقُصُصَ (۱)
۲۰. يَقُصُّ (۲)	۱۶. نَقُصُّ (۵)	۱۱. قَصَصْنَا (۲)	۷. فَاقُصِّصْ (۱)	۳. الْقِصِصِ (۱)
۲۱. يَقُصُّونَ (۲)	۱۷. نَقُصُّهُ (۱)	۱۲. قَصَصْنَاَهُمْ (۱)	۸. فَلَنَقُصِّنَّ (۱)	۴. الْقِصَاصَ (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱۱۴. کلم (۴)	۸۶. عفو (۱)	۵۸. ذکر (۲)	۲۹. بغي (۱)	۱. آدم (۱)
۱۱۵. کون (۱۱)	۸۷. علم (۲)	۵۹. ريب (۳)	۳۰. بنو (۳)	۲. ابو (۲)
۱۱۶. کيد (۲)	۸۸. عين (۲)	۶۰. رحم (۲)	۳۱. بين (۴)	۳. اتى (۵)
۱۱۷. لیب (۲)	۸۹. غرر (۱)	۶۱. ردد (۱)	۳۲. تبع (۳)	۴. اثر (۱)
۱۱۸. لدن (۱)	۹۰. غفل (۲)	۶۲. رسل (۱۴)	۳۳. ترک (۲)	۵. اجر (۲)
۱۱۹. لعل (۳)	۹۱. غيب (۱)	۶۳. رفع (۲)	۳۴. ثبت (۱)	۶. احد (۲)
۱۲۰. لقی (۱)	۹۲. فتو (۱)	۶۴. رؤى (۱)	۳۵. جرح (۱)	۷. اخو (۳)
۱۲۱. لهث (۴)	۹۳. فتى (۱)	۶۵. زيد (۱)	۳۶. جزى (۲)	۸. ادی (۱)
۱۲۲. مثل (۷)	۹۴. فرى (۱)	۶۶. سبق (۱)	۳۷. جنب (۱)	۹. اذن (۴)
۱۲۳. مشى (۲)	۹۵. فضل (۲)	۶۷. سقى (۲)	۳۸. جنن (۱)	۱۰. ارض (۲)
۱۲۴. موسى (۲)	۹۶. فکر (۲)	۶۸. سنن (۲)	۳۹. جىء (۸)	۱۱. اسرائیل (۱)
۱۲۵. نبء (۵)	۹۷. فئد (۱)	۶۹. شطن (۱)	۴۰. حدث (۱)	۱۲. الله (۱۳)
۱۲۶. نجو (۲)	۹۸. قبل (۸)	۷۰. شعر (۱)	۴۱. حرر (۲)	۱۳. الم (۱)
۱۲۷. نذر (۱)	۹۹. قتل (۱)	۷۱. شهد (۲)	۴۲. حرم (۴)	۱۴. اله (۱۴)
۱۲۸. نزل (۱)	۱۰۰. قرآن (۳)	۷۲. شهر (۲)	۴۳. حزن (۱)	۱۵. امر (۲)
۱۲۹. نفس (۵)	۱۰۱. قرء (۳)	۷۳. شىء (۴)	۴۴. حسن (۳)	۱۶. امن (۵)
۱۳۰. هدى (۲)	۱۰۲. قرى (۲)	۷۴. صدق (۲)	۴۵. حصد (۱)	۱۷. انث (۲)
۱۳۱. هود (۱)	۱۰۳. قصص (۱۰)	۷۵. صلح (۱)	۴۶. حقق (۶)	۱۸. انس (۲)
۱۳۲. هوى (۲)	۱۰۴. قضى (۲)	۷۶. طبع (۱)	۴۷. حکم (۳)	۱۹. انف (۲)
۱۳۳. وحد (۲)	۱۰۵. قلب (۱)	۷۷. ظلم (۵)	۴۸. حمل (۲)	۲۰. انن (۱۱)
۱۳۴. وحى (۲)	۱۰۶. قول (۹)	۷۸. عبد (۲)	۴۹. جىي (۴)	۲۱. اول (۲)
۱۳۵. وعظ (۱)	۱۰۷. قوم (۶)	۷۹. عبر (۱)	۵۰. خسر (۲)	۲۲. اولى (۱)
۱۳۶. وقى (۴)	۱۰۸. كتب (۲)	۸۰. عجل (۱)	۵۱. خفف (۱)	۲۳. اوى (۶)
۱۳۷. وله (۱۳)	۱۰۹. کتر (۱)	۸۱. عدو (۵)	۵۲. خلد (۲)	۲۴. ائى (۶)
۱۳۸. یدى (۱)	۱۱۰. کذب (۴)	۸۲. عذب (۱)	۵۳. خلف (۱)	۲۵. ابي (۷)
۱۳۹. يوم (۱)	۱۱۱. کفر (۳)	۸۳. عرف (۱)	۵۴. خوف (۳)	۲۶. بصر (۱)
	۱۱۲. کلب (۲)	۸۴. عزز (۱)	۵۵. خير (۱)	۲۷. بطل (۲)
	۱۱۳. کلل (۲)	۸۵. عشر (۱)	۵۶. دعو (۲)	۲۸. بعد (۱)

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۱۷۸} يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنثَىٰ بِالْأُنثَىٰ فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ مِّنْ ثَمَرَةٍ بِالْمَعْرُوفِ وَادَاءٍ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ
۲. {البقرة - ۱۷۹} وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
۳. {البقرة - ۱۹۴} الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ فَمَنِ اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ
۴. {آل عمران - ۶۲} إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
۵. {النساء - ۱۶} وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَىٰ تَكْلِيمًا
۶. {النساء - ۱۶} وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَىٰ تَكْلِيمًا
۷. {المائدة - ۴۵} وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ
۸. {الأنعام - ۵۷} قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عَشِدْتُمْ لِي بِهِ لِحْكُمٍ إِلَّا لِلَّهِ يَفْضُلُ الْحَقُّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ
۹. {الأنعام - ۱۳} يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَفْضُلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا قَالُوا شَهِدْنَا عَلَىٰ أَنْفُسِنَا وَغَرَّبْنَاهُمْ حَيَاةَ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَافِرِينَ
۱۰. {الأعراف - ۷} فَلَنَقْصُصَ عَلَيْهِمْ بَعْلَمٌ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ
۱۱. {الأعراف - ۳۵} يَا بَنِي آدَمَ إِذَا تَأْتَيْتُمُ رُسُلًا مِّنكُمْ يَفْضُلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي فَمَنِ اتَّقَىٰ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
۱۲. {الأعراف - ۱۰} تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْكَافِرِينَ
۱۳. {الأعراف - ۱۷} وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهَا بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثُ أَوْ تَتْرُكُهُ يَلْهَثُ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقِصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ
۱۴. {الأعراف - ۱۷} وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهَا بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثُ أَوْ تَتْرُكُهُ يَلْهَثُ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقِصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ
۱۵. {هود - ۱۰} ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْقُرَىٰ نَقُصُّهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيدٌ
۱۶. {هود - ۱۲} وَكُلًّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُنَبِّئُ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ
۱۷. {يوسف - ۳} نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقِصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ
۱۸. {يوسف - ۳} نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقِصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ
۱۹. {يوسف - ۵} قَالَ يَا بَنِيَّ إِنِّي أَخُوتِكُمْ فَاصْبِرُوا بِمَا كُنْتُمْ تُفْعَلُونَ وَلَا تَبْغُوا فِي الْأَنْبِيَاءِ وَلَا تَتَّبِعُوا فِي الْأَنْبِيَاءِ سُلُوكَ الَّذِينَ كَفَرُوا هُمْ يُؤْمِنُونَ
۲۰. {يوسف - ۱۱} لَقَدْ كَانَ فِي قِصَصِهِمْ عِبْرَةً لِّأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
۲۱. {النحل - ۱۱} وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ
۲۲. {الكهف - ۱۳} نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْنَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَرُدَّنَاهُمْ هُدًى
۲۳. {الكهف - ۶۴} قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِ فَارْتَدَّ عَلَىٰ آثَارِهِمَا قَصَصًا

۲۴. {طه - ۹۹} كَذٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْبِاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا
۲۵. {النمل - ۷۶} اِنَّ هٰذَا الْقُرْآنَ يُقَرِّئُ عَلٰى نَبِىِّ اِسْرَائِيْلَ اَكْثَرَ الَّذِى هُمْ فِيْهِ يَخْتَلِفُوْنَ
۲۶. {القصص - ۱۱} وَقَالَتْ لِاُخْتَيْهِ فَصِيْبِهِ قَبَضْتِ بِهٖ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ
۲۷. {القصص - ۲۵} فَجَاءَتْهُ اِخْدَاهُمَا تَمْتِئِيْ عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ اِنَّ اٰبِيْ يَدْعُوْكَ لِيَجْزِيَنَّكَ اَجْرًا مَّا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتُ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِيْنَ
۲۸. {القصص - ۲۵} فَجَاءَتْهُ اِخْدَاهُمَا تَمْتِئِيْ عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ اِنَّ اٰبِيْ يَدْعُوْكَ لِيَجْزِيَنَّكَ اَجْرًا مَّا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتُ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِيْنَ
۲۹. {غافر - ۷۸} وَ لَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرُّسُوْلٍ اَنْ يَّاتِيَ بِآيَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ فَاِذَا جَاءَ اَمْرٌ اللّٰهِ فَضَىٰ بِالْحَقِّ وَ خَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُوْنَ
۳۰. {غافر - ۷۸} وَ لَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرُّسُوْلٍ اَنْ يَّاتِيَ بِآيَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللّٰهِ فَاِذَا جَاءَ اَمْرٌ اللّٰهِ فَضَىٰ بِالْحَقِّ وَ خَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُوْنَ